

KÄSITYÖ-
AKTIVISMI!

KÄSITYÖ-
AKTIVISMI!



Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry ja KSL-opintokeskus
Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki

Julkaisu on saanut tukea Kuluttajaosuustoiminnan säätiöltä
ja Opetus- ja kulttuuriministeriöltä

Ulkoasu ja kuvitukset Siiri Hirsiaho

Valokuvat Sami Repo

Painettu ISBN 978-952-6693-49-1

PDF ISBN 978-952-6693-50-7

Paino Keuruun Laatupaino 2022

Käsityöaktivismi! on lisensoitu

Creative Commons Nimeä-Eikaupallinen-Eimuutoksia 4.0

Kansainvälinen (CC BY-NC-ND 4.0)-lissenssillä



OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

SISÄLTÖ

5	<i>Lukijalle</i>
	Niko Lindgren alias Mending Neko
9	<i>Kohti kestävämpää suhdetta vaatteisiin perinteiden vaalimisen, vaatehuollon ja näkyvän paikkaamisen keinoin</i>
14	<i>Näkyväksi paikkaaminen</i>
	Riitta Skytt
17	<i>Yhteisöllinen käsityö yhdistää ja sisältää viestin</i>
20	<i>Mielikuvitus synnyttää Raasun – näin pääset alkuun</i>
	Linnea Saarits
27	<i>Tärkeintä on tekeminen</i>
32	<i>Kohti häpeää -kirjontateos</i>
	Vilja Joensuu
35	<i>Taide on poliittista</i>
38	<i>Abortti on ihmisoikeus -sormivirkkausteos</i>
	Kevät Sieppi
43	<i>Kirjonnan kapinallinen henki ja sateenkaariaktivismi</i>
48	<i>Kirjo sateenkaari</i>
	Tarja Suomi ja Hanna Väättäinen
51	<i>Käsityö introverttina aktivismina – unelma käsin tehdystä pehmeästä ilmastotoiminnasta</i>
54	<i>Ilmastoaktivistin silmä</i>
57	<i>Jalanjälkeni</i>
58	<i>Kiitokset</i>



LUKIJALLE

Halusimme julkaista *Käsityöaktivismi!*-julkaisun, jotta juuri sinä löytäisit käsityöaktivismiin. Käsityöaktivismi on kansalaisaktivismiin muoto, jossa omia mielipiteitä ilmaistaan käsityön avulla. Käsitöiden tekotavat ja materiaalit voivat vaihdella käsityöaktivismissa laajasti, mutta yhdistävänä tekijänä käsitöissä löytyy kannan ottaminen yhteiskunnallisiin asioihin. Käsityöaktivismilla ei ole varsinaisia sääntöjä, joita noudattaa, vaan materiaaleina voi käyttää juuri niitä materiaaleja, joita on saatavilla. Käsityöaktivismi on toimintaa yksin tai yhdessä, jonkin itselle tärkeän asian puolesta, puuttuen yhteiskunnan epäkohtiin käsillä tekemisen kautta. Käsityöaktivismissa on mahdollisuus saada ihmiset toimimaan yhdessä paremman tulevaisuuden puolesta. Käsityöaktivismi on kansainvälinen liike, joka yhdistää ihmisiä ympäri maailmaa. Suomessa erilaiset vapaaehtois-

ryhmät ja yhteisöt kuten *Radikaalit ristipistot* useilla eri paikkakunnilla, *Joku Ompeluseura* ja *Turku Knit 'n' Tag* kokoavat ihmisiä yhteen tekemään käsityöaktivismia.

Julkaisussa käsityöaktivistit Kevät, Linnea, Niko, Riitta, Hanna, Tarja ja Vilja kirjoittavat siitä, mikä sai heidät valitsemaan käsityöaktivismiin ja millaisia mahdollisuuksia käsityöaktivismi avaa kannan ottamiseen ja kansalaisaktivismiin. Jokaisella kirjoittajista on yhteiskunnallisia näkemyksiä, joihin he haluavat vaikuttaa käsitöiden avulla. Teksteistä nousee esiin tarve murtautua ulos käsitöiden selkeitä ohjeita ja kaavoja noudettavasta luonteesta. Ohjeet ovat sinulle inspiraatioksi, jotta voisit lähteä kokeilemaan käsityöaktivismiin mahdollisuuksia.

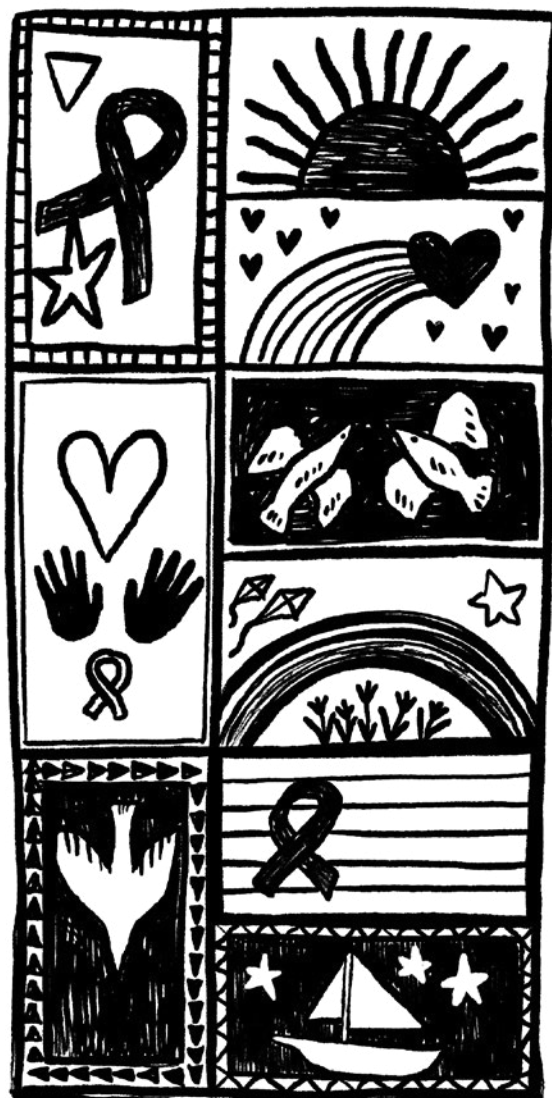
Julkaisun kirjoittajat ja me KSL-opintokeskuksessa kannustamme sinua kokeilemaan ja luomaan omia ilmaisun muotoja

yksin ja yhdessä muiden kanssa ja järjestämään työpajoja ja kursseja käsityöaktivismiin ympärille. Voit käyttää julkaisua erilaisissa opintoryhmissä, oppilaitoksissa ja järjestötoiminnassa, jotta käsityöaktivismi tunnistettaisiin yhtenä hedelmällisenä oman ilmaisun ja kansalaistoiminnan muotona.

Olemme KSL-opintokeskuksessa halunneet tukea käsityöaktivismia ja tuoda sitä esiin yhtenä aktivismin muotona. Olemme toteuttaneet hankkeita, kuten *Huuda huovuttamalla*, *#Suomilupaus* ja *Jalanjälkeni*, joissa innostetaan ihmisiä ottamaan osaa yhteiskunnalliseen keskusteluun ja kannustetaan niitä, jotka eivät koe perinteisiä aktivismin keinoja omikseen tai saa ääntään kuuluviin yhteiskunnassa.

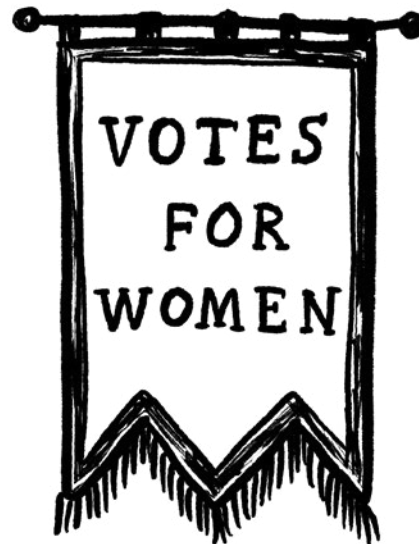
Toivomme, että kirja toimii sinulle innostajana käsittelemään tärkeitä yhteiskunnallisia teemoja, ajatuksiasi ja tunteitasi käsityöaktivismiin keinoin.

Jutta Lithovius & Riina Näsi
KSL - opintokeskus



KÄSITYÖAKTIVISMIN HISTORIAA

- Käsityöaktivismin termin (craftivism) lanseerasi oletetusti ensimmäisen kerran vuonna 2003 yhdysvaltalainen sosiologi ja käsityöharrastaja Betsy Greer. Viime vuosina käsityöaktivismia on pyrkinyt tarkemmin määrittelemään ja tekemään tutuksi kansainvälisesti ja laajemmalle yleisölle brittiaktivisti Sarah Corbett. (PERTTULA 2018, 142)
- Käsityöaktivismi juontaa juurensa useista eri kulttuureista ja käsityöt ovat olleet aktivismin ja kapinan toteutustapa jo vuosisatoja. Esimerkiksi:
 - Yksi kuuluisimpia käsityöaktivismiprojekteja on aids-muistotilkkutäkki, jossa yli 48 000 kangaspalan tarkoituksena oli muistaa sairauteen menehtyneitä, lisätä tietoisuutta yhteiskunnallisesti merkittävästä sairaudesta ja siten estää sen leviäminen. Tämä käsityöaktivismiteos oli ehdokkaana Nobelin rauhanpalkinnon saajaksi vuonna 1989. (THE AIDS MEMORIAL QUILT 2017.)
 - 1900-luvun alussa Isossa-Britanniassa naisten äänioikeutta vaatineet suffragetit valmistsivat käsityönä banderolleja ja pieniä asusteita, joissa toistuivat liikkeen tunnusvärit mm. purppuranpunainen kuvasti vapautta, valkoinen puhtautta ja vihreä toivoa (CORBETT 2017, 8.).



LÄHTEET

Corbett, S. (2017). *How to Be a Craftivist: the art of gentle protest*. Lontoo: Cicada Books Ltd.

Perttula, J. (2018). Käsityöaktivismi osallistaa ja aktivoi ajattelemaan. *Aikuiskasvatus* 2,140-146.

The AIDS Memorial Quilt. (2017). *The AIDS Memorial Quilt*.
www.aidsquilt.org



Niko Lindgren alias Mending Neko

KOHTI KESTÄVÄMPÄÄ SUHDETTA VAATTEISIIN PERINTEIDEN VAALIMISEN, VAATEHUOLLON JA NÄKYVÄN PAIKKAAMISEN KEINOIN

Aktivismi määritellään sanakirjassa aktiivisen toiminnan politiikaksi. Se on suoraa toimintaa, jossa ihminen on aktiivinen tekijä muulloinkin kuin vaalipäivänä. Suora toiminta yhdessä muiden ihmisten kanssa ja aktiivinen osallistuminen luo avoimempaa kulttuuria ja lisää pystyvyyden tunnetta. Käsityö muistuttaa aktivismia, sillä sekin on suoraa toimintaa. Tulos on nähtävissä ja koettavissa. Mutta voiko se olla aktivismia?

Minulle vaatteiden korjaaminen on suoriin ja välittömiin tapa ilmaista tyytymättömyyttäni vaateteollisuuden vallitsevaan tilaan. Aktivisminä vaateteollisuuden epäkohtien esiintuominen on myös selkeä tapa huomioda vallitsevan järjestelmän mahdottomuutta. Näihin ongelmiin kytkeytyvät luonnonvarojen ylikulutus, elinympäristöjen tuhoutuminen, ihmisoikeuskysymykset, pitkät kuljetukset ja jäteongelmat. Lista on pitkä ja koskettaa meidän

jokaisen elämää. Korjattuja vaatteita kohtaan esiintyy paljon kielteisiä asenteita. Myös korjaamiseen tarvittavat taidot ovat omalle sukupolvelleni usein tuntemattomia. Viime vuosina esiin on tullut yhä selvemmin vaatetuotantoon liittyvät ongelmat. Osa näistä voidaan ratkaista yksinkertaisesti käyttämällä vaatteita pitempään. Tämä tarkoittaa, että meidän on opittava pitämään niistä parempaa huolta ja tarpeen vaatiessa myös korjaamaan kulunutta.

Kiinnostukseni käsitöihin heräsi jo lapsena. Halusin oppia ompelemaan naamiatasuja. Teini-iässä koulun käsityöntunneilla opitut taidot tulivat käyttöön, kun en halunnut luopua lempifarkuistani. Käytännössä aktivismi tuli kuvaan, kun aloin etsiä tietoa korjaamisesta.

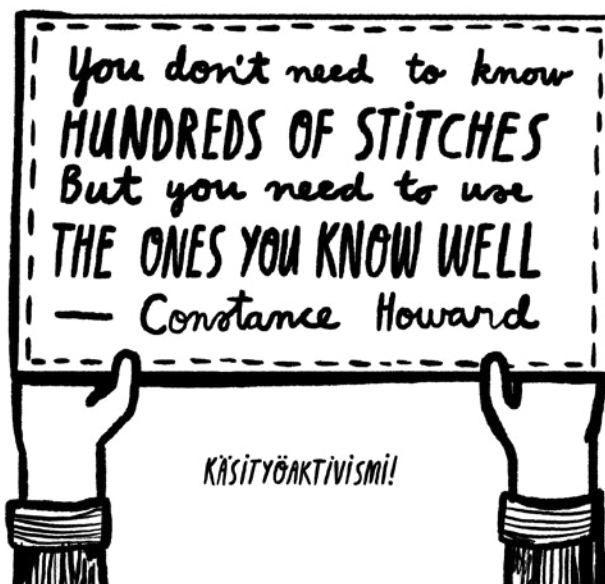
Ompelijana en pyri täydellisyyteen. Yritän oppia perinteisiä tekniikoita, mutta sovellan niitä omiin tarpeisiini ja olen myös

oppinut paljon esimerkiksi punkkareilta. Perinteisin menetelmin jälki on toki siisti. Punkkariystäväni puolestaan rohkaisi minua korjaamaan myös vaatteita, jotka taitavatkin ompelijat tuomitsisivat tilkuiksi. Kulunutta kangasta voi olla vaikeaa korjata, koska se repeää helposti uudestaan. Punk-henkisessä korjausajattelussa vaatteiden uudelleen repeäminen ei ole uhka vaan mahdollisuus. Vaatteen voi nähdä veistoksena, jota jokainen tilkku muokkaa. Kulumisen hyväksyminen ja näkeminen kutsuna luovaan työhön on askeleen lähempänä vaatteiden pelastamista.

Käsityöaktivismiin liittyy useita minulle tärkeitä aiheita. Vaatteita korjattaessa tulee käsitelleeksi monia niistä ongelmista, jotka edellä mainitsin. Kun kaikki tuotantoon liittyvät ongelmat on ulkoistettu, ne eivät näy meille. Tuolloin on helppo nähdä vaatteiden hinta-

lappu vain omasta kukkarosta käsin. Vaatteet ovat kautta historian olleet todella arvokkaita. Nykyisen kaltainen kulutuskulttuuri on kehittynyt ihan muutaman viime vuosikymmenen sisällä. Näkyvästi paikkaamalla – oli se sitten näkyvillä paikkauksilla tai parsimalla esimerkiksi työmatkalla junassa – haluan herättää keskustelua vaatteiden todellisesta arvosta. Arvo koostuu niin materiaalin kuin työn arvostuksesta. Äärimmäisyyksiin kärjistetyssä uusliberalistisessa kapitalismissa näille arvoille ei ole sijaa, mutta tulevaisuudessa on elämän selviämisen vuoksi oltava toisin.

Käsityö voi olla lempeä tapa lähestyä aktivismia. Koen kuitenkin, ettei se saa kavahtaa konflikteja. Aktivismiin on yleistytävä osaksi yhä useamman arkipäivää. Käsityöaktivismiin tulevaisuus on kekseliäisyyden riemuvoitto. Se ylläpitää perinteisiä taitoja.





Se mullistaa talouden kiertotaloudeksi. Tulevaisuudessa muuttuva ilmasto ja muut haasteet vaativat meiltä entistä enemmän mukautuvaisuutta, innovaatioita ja säästäväisyyttä. Globaalissa pohjoisessa on ymmärrettävä, ettei vielä pari sukupolvea sitten vallinnut nuukuuden asenne ollutkaan sota-ajan hassu päähänpisto, vaan normaali olotila, joka tuhansien vuosien ajan on ollut suurimmalle



osalle ihmiskunnasta arkipäivää. Käsityöaktiivismin yksi suuri haaste on saada näkyvyyttä myös niiden ihmisten parissa, jotka eivät ole kiinnostuneita neulomisesta tai ompelusta. Meidän on toimittava yhdessä ja vahvistettava toimijuuden ja korjaamisen ajatusta koskemaan kaikkea. Käsityöaktivistien on osallistuttava julkiseen keskusteluun, jotta voimme vaikuttaa kulttuuriin ja muuttaa sitä.



” *Käsityöaktiivismin
tulevaisuus on
kekseliäisyyden
riemuvoitto.*



NÄKYVÄKSI PAIKKAAMINEN

TARVITTAVAT MATERIAALIT:

Pitkä neula, kierrätyskangastilkku, sashiko- tai muuta puuvillalankaa kirjomiseen, ompelulankaa harsimiseen. Lisävarusteena voi käyttää kämmensormustinta (palm thimble).



1. Voit aloittaa paikkauksen jo, kun huomaat, että kangas on päässyt kulumaan tai reikä on vielä pieni. Paikkaaminen vahvistaa kangasta. Tekniikka soveltuu myös ehjän kankaan vahvistamiseen, jolloin tilkun voi jättää pois.

2. Voit suunnitella kuviota etukäteen tai muodostaa kuvion samalla kun pistelet. Internetistä tai kirjastosta löytyy myös valmiita malleja, jos perinteiset japanilaiset kuviot kiinnostavat.

3. Laita kankaan kääntöpuolelle kangastilkku. Tilkku on hyvä kiinnittää hakaneuloin tai reunoja pitkin harsimalla. Näin se pysyy paikallaan monimutkaisempaakin kuviota kirjaillessa.

4. Aloittaessasi pistelyn kerää neulaan useampi pistos kerralla. Pidä pistot tasaisina, suunnilleen riisinjyvän kokoisina. Jätä vastaavasti pistojen väliin saman verran tyhjää.

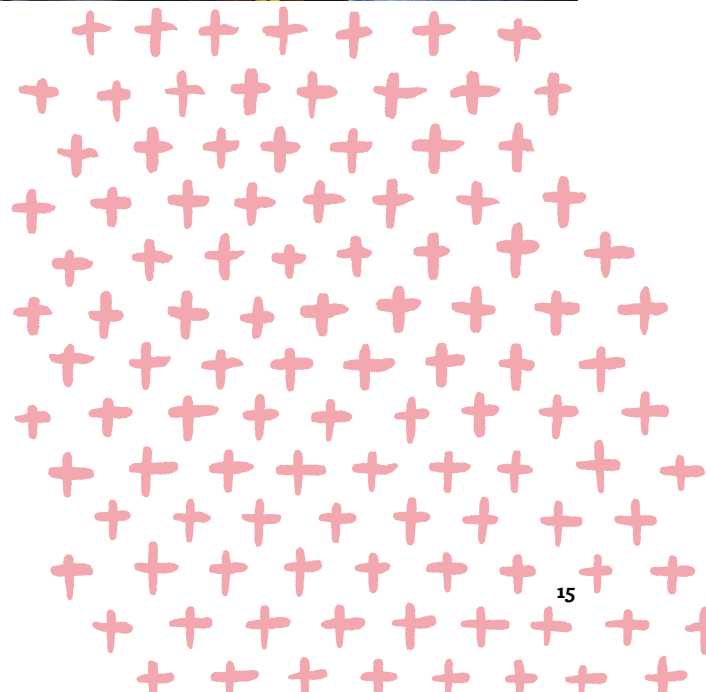
5. Vedä neula kerralla pistoskohdista läpi ja jatka samalla tavalla. Älä vedä lankaa liian kireälle, kun käännät pistelysuuntaa.



6. Voit päätellä paikan solmulla. Voit myös kääntää pistokset ympäri ja palata samaa reittiä takaisin ommellen. Ommella voi siihen asti, kun lanka loppuu, tai langan voi leikata, kun se tuntuu kestävän paikallaan.

ISOMMAN REIÄN KOHDALLA (ESIMERKIKSI REVENNYT POLVI):

1. Aloita leikkaamalla repaleiset reunat pois.
2. Käännä reunaa sisään päin noin 1 cm. Ompele tilkku ja reiän reuna yhteen siten, että sisään käännetty reuna jää piiloon.
3. Ompele tilkku kiinni reiän ympärille kuten edellä. Tämä vahvistaa kangasta ja estää sitä repeämästä reiän läheltä uudestaan.





Riitta Skytt

YHTEISÖLLINEN KÄSITYÖ YHDISTÄÄ JA SISÄLTÄÄ VIESTIN

Olen media-alan sekatyöläinen, nykyisin eläkeläinen ja freelancer. Synnyntäisen perussairauteni ansiosta kirjoitan edelleen järjestölehtiin vammaisuuteen ja erilaisuuteen liittyviä juttuja. Kirjoitan myös mielelläni käsistöistä, joihin sisältyy yhteisöllinen näkökulma. Lisäksi olen toiminut vapaaehtoisena, pitänyt työpajoja ja päivystänyt kehitysyhteistyöhommissa Maailma Kylässä -festivaaleilla.

En ole vammaisaktivismiin syvässä ytimessä, mutta ulkokehällä kuitenkin. Mielestäni aito aktivisti on vahva toimija, jolla on selkeä näkemys yhteisestä tavoitteesta. Minä sotkeudun liian helposti omiin lankoihini.

Somessa seuran mielelläni käsityöaiheisia päivityksiä, kuten oivaltavia ristipistotöitä, neulegraffiteja ja tekstiilityönä toteutettua julkista taidetta.

Virittelin vammaisuutta käsittelevillä Facebook-sivuilla keskustelua käsityöakti-

mista, mutta aihe ei innostanut laajempaan keskusteluun. Ehkä yhteiskunta ja tavallinen arki edellyttävät vammaiselta ihmiseltä niin paljon ponnistelua, että käsityö vaikuttamisen keinona tuntuu liian yksityiseltä ja pehmeältä. Voi myös olla, että käsite on monelle vieras.

Uskon kuitenkin, että perustamme vielä vammaisten ihmisten käsityöaktivismiryhmän. Tekemisen lomassa pohdimme meille tärkeitä aiheita. Minkälaisella käsityöllä voimme vaikuttaa julkisten tilojen esteellisyyteen? Miten käsityö torjuu tunkeilevat väkisin auttajat? Mitä kirjoisin omaan voimatauluuni? Miten käsityömme näkyy kaupungilla vammaisten päivänä joulukuun kolmantena?

Käsityöaktivismia ja hyväntekeväisyyttä ei ole aina helppoa erottaa toisistaan. Mielestäni aktivismissa selkeä viesti on tärkeämpää kuin käytetty materiaali. Hyväntekeväisyydessä taas materiaali ja käsityön laatu ovat

oleellisia. Huonosta materiaalista väärin tehty käyttökelvoton tuote muuttuu roskaksi, vaikka tarkoitus olisi ollut kuinka hyvä.

Molemmat mummoni olivat käsityöihmisiä. Esimerkiksi äidinäiti kutoi kangaspuissa koristeelliset verhot kaikille neljälle tyttärelleen. Isänäiti oli maatalon tytär ja kuului Marttoihin. Hänen käsityönsä olivat arkeen sopivia liina- ja käyttövaatteita. Oma äitini teki nahkatöitä, ompeli osan vaatteistaan ja neuloi villapaitoja meille lapsille.



Käsityöinnostus on periytynyt minulle ja tyttärilleni. Tosin meidän käsityömme ovat hyvin toisenlaisia kuin mummojeni. Olisi hauska tietää, mitä he niistä ajattelisivat.

Tekijänä olen innokas, mutta en kovin taitava. Ehkä siksi, etten osaa tai malta seurata ohjeita. Teen kaiken omasta päästäni, ja työni lähtevät helposti rönsyilemään. Joskus onnistun, mutta välillä on purettava. Virkkaan hassuja leluja tai pipoja, joita sukulaiset eivät enää halua. Lisäksi parsin ja paikkaan värikäästi. Paikattuani lohtuvillatakkini kyynärpään kirjailin paikan päälle sanan "selkäkipu". Aion kirjoa villatakkiin muitakin kipujani, joita tulee aika ajoin. Ettei lohtutakki muutu murheen viitaksi, on siihen kirjailtava iloisempiakin sanoja.

Lapsenlapseni Siiri pyysi minua virkkaamaan kauniin merenneidon. Kun aloitin työn, näin mielessäni Disney hahmojen hulmuavia hiuksia, kauniita silmiä ja jänteviä pyrstöjä. Yhtäkkiä mieleeni nousi kysymys: kuinka merten kaunokaisten käy saasteiden ja muovilauttojen alla? Minun oli pakko virkata niissä oloissa asuva hahmo. Hän sai nimekseen Raasu Roska.

Raasun toinen silmä on sokea kuin Itämeren silakalla, hänen tukkansa on ohut ja

takkuinen ja pyrstökin on oudon muotoinen. Hän on koristautunut löytämillään muoviroksilla. Raasu vei minut ja Siirin ulapalle ja syvänteisiin tutustumaan merten huonoon tilaan.

Ehkä Itämeripäivänä, 25. elokuuta, raasut parveilevat jo kouluissa, taidekerhoissa, nuorisotiloissa ja käsityöryhmissä kertomassa, mitä me voimme tehdä merten asukkaiden hyväksi. Raasuja voi löytyä vaikka pursiseurojen laitureilta.

Toivolle on aina annettava mahdollisuus – toivon, että Siirin elämän aikana merten puhdistamiseen löytyy ratkaisu.



MIELIKUVITUS SYNNYTTÄÄ RAASUN – NÄIN PÄÄSET ALKUUN

Käytä mielikuvitusta; ohje on vain viitteellinen. Meressä ja varsinkin saastuneessa meressä asuva hahmo voi olla minkäläinen tahansa.

MATERIAALIT

Pää ja vartalo: Puuvilla-, bambu- tai villalankoja. Valitse haluamasi väri

Virkkuukoukku: N:o 2 tai 2,5 käsialasta, langan paksuudesta ja omasta käsialasta riippuen.

Pyrstö: Käytä kaikkia jämäälankojasi.

Kimallelangat ynnä muut erikoislangat sopivat hyvin.

Kasvot: Kirjaile ompelu- tai kirjontalangoilla.

Jos se tuntuu hankalalta, piirrä kasvot.

Silmät: Tee silmät napeista, paljeteista tai tilkuista, tai tökkäise ne kasvoihin tussilla.

Hiukset: Hiuksiksi sopii se sotkuisin lankanyytti, jota et ole viitsinyt selvittää.

Täyte: Täytevanu, jota saa askartelu- ja käsityöliikkeistä, huovutusvilla tai pumpuli.

Koristeet: Raasu pitää koristeista. Leikkaa koristeita käytetyistä muovipakkauksista ja rypytä ohutta muovipussia koristeeksi. Varmaan sinunkin kotoasi löytyy pieniä tarpeettomia muovitavaroita. Nyt niitä tarvitaan.

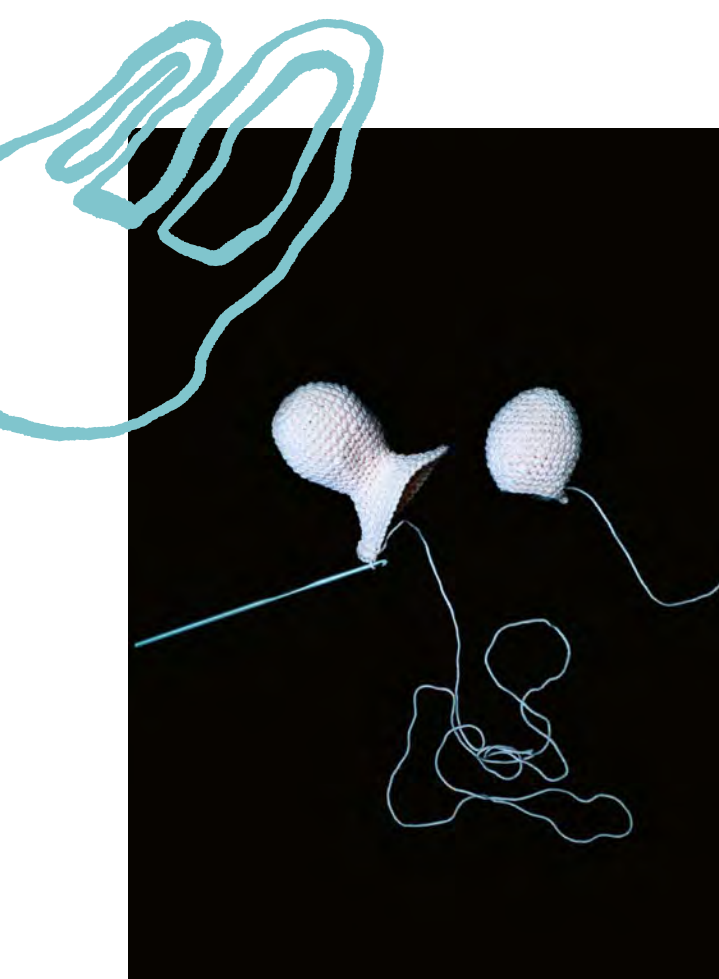
TEE NÄIN

Raasun pää:

1. Virkkaa 3 ketjusilmukkaa ja yhdistä lenkiksi.
2. Levennä, eli virkkaa kaksi silmukkaa jokaiseen lenkin silmukkaan, yhteensä noin 6-7 silmukkaa.
3. Virkkaa kolmas kerros samalla tavalla leventäen.
4. Virkkaa tavallisia kerroksia niin monta, että pää alkaa kupertua.
5. Levennä joka kolmas silmukka yhden kerroksen verran.
6. Virkkaa tavallinen kerros.
7. Toista kuten kohdissa 5. ja 6., kunnes pää on mielestäsi riittävän leveä.



Hei
OLEN RAASU ROOKA
JA ASUN PERHEENI
KANSSE ITÄMERESÄ.
PYYDÄN SINUA AURA-
KKAAN NEMÄ JA SA-
KALLA AUTAT ITSEÄSI
JAKMAA PERHEITÄSI
TAI YSTÄVIÄSI.
LUE HSÄÄ MITEN:
www.itameripaiva.fi/
roskienkeruusaate
Kutos etukäteew
YSTÄVÄSI RAASU



8. Virkkaa tavallisia kerroksia, kunnes pää on tarpeeksi pitkä.

9. Kavenna joka neljäs silmukka yhden kerroksen verran.

10. Virkkaa tavallinen kerros.

11. Toista kuten kohdissa 9. ja 10. kunnes pään aukko on noin 20 silmukkaa.

12. Virkkaa tavallinen kerros. Älä virkkaa kovin pitkää kaulaa, koska muuten Raasun pää retkottaa. Jos niin käy, tee Raasulle selkä- ja niskaranka yhdestä syömäpuikosta tai pitkästä grillitikusta. Työnnä puikko paikoilleen alhaalta ylös päähän asti täytteen laittamisen jälkeen.

Hartiat ja vartalo:

1. Hartiat virkataan leventämällä kaulan molemmin puolin. Levennä ensin kolme silmukkaa molemmin puolin kaulaa.

2. Levennä toinen kerros samalla tavalla.

3. Levennä hartioden levennysten kohdalta näin: Virkkaa kaksi silmukkaa, sitten yksi tavallinen ja sitten taas kaksi silmukkaa. Jatka näin, kunnes hartiat ovat mielestäsi sopivan levyiset.

4. Virkkaa tavallisia silmukoita, kunnes vartalon pituus on haluamasi. Leventämällä ja kaventamalla saat tehtyä vartaloon muotoja.

5. Älä välitä, vaikka Raasulle tulisi ylimääräinen patti johonkin! Hänellä nyt vain sattuu olemaan sellainen.

Kädet:

1. Virkkaa silmukoita sen verran, minkä pituisen käsivarren haluat. Käsivarsien ei tarvitse olla samanmittaiset. Niitä voi myös olla enemmän tai vähemmän kuin kaksi.
2. Virkkaa silmukoista levy.
3. Ompele levy pötköksi, jonka toisen pään jätät vähän matkaa auki. Siitä se on helpompi liittää tukevasti vartaloon.
4. Käsivarsia ei tarvitse täyttää.
5. Jos haluat sormet, virkkaa ne ketjusilmukoina ja tukevoita ompelemalla. Jos sormet tuntuvat hankalilta, jätä ne pois. Raasulla voi olla kämmenen paikalla vaikka evä.

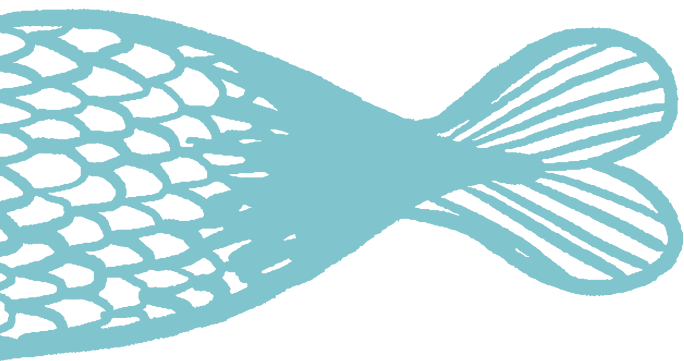


Pyrstö:

1. Pyrstö virkataan tötterön muotoiseksi. Aloita virkkaamalla saman verran silmukoita kuin Raasun vyötäröllä on. Kiinnitä ne lenkiksi.

2. Virkkaa tavallisia kerroksia, kunnes voit tarkistaa, että vartalo ja pyrstö sopivat keskenään. Jos ne eivät ole ihan samankokoisia, helpointa on muokata vartaloa leveämmäksi tai kapeammaksi leventämällä tai kaventamalla, kunnes vartalon ja pyrstön aukot ovat samankokoisia.

3. Voit leventää pyrstöä oman makusi mukaan tai alkaa kaventaa melko pian. Pyrstön muoto ja koko ovat makuasioita. Emme tiedä, miten merten saasteet vaikuttavat Raasujen pyrstön kasvuun tai muotoon.



Viimeistely:

1. Täytä Raasun pää, vartalo ja pyrstö.

2. Ompele pyrstö ja vartalo yhteen.

3. Ompele kädet paikoilleen.

4. Tee Raasulle sellaiset hiukset kuin haluat. Hän voi toki olla kalju, mutta usein hänellä on pääläella joku tuppura tai langanpätkiä. Ehkä hän käyttää verkkopalasta hiuksina.

5. Jos haluat, virkkaa tai ompele Raasulle korvat ja nenä. Ne voivat olla pienet tai isot. Ne voi ommella pykäpistoina, virkata tai piirtää. Mieti, onko hän ehkä kuuro.

6. Tee Raasulle sellaiset kasvot kuin itse haluat: kirjaile ne tai piirrä.

7. Koristele Raasu pienillä muoviroksilla juuri niin kuin haluat. Raasu varmaan neuvoo miten.

8. Auta Raasua kirjoittamaan pieni viestilappu merten suojelun hyväksi. Hän haluaa aina jakaa ihmisille nettiosoitteita *puhdasmeri.fi* tai *itameripaiva.fi*.





Tuokko Järvi
Kokki
F. 01100000000000000000



Linnea Saarits

TÄRKEINTÄ ON TEKEMINEN

Olen itseoppinut käsityötaiteilija. Teen taidetta erilaisin kirjontatekniikoin muun muassa Lanka Palaa -taidekollektiivissa. Kun opin ristipistotekniikan vuonna 2015, tunsin uuden maailman avautuvan edessäni. Se tuntui samalta kuin lapsena lukemaan oppiminen. Tajusin, että tällä tekniikalla voin tehdä mitä haluan ja kaikki on mahdollista.

Ryhdyin ohjaamaan Radikaalit ristipistot-ryhmää vuonna 2016 ja myöhemmin perustin Vilja Joensuun kanssa Alakulttuurikeskus Loukossa kokoontuvan käsityöryhmän nimeltä Joku Ompeluseura. Molemmissa ryhmissä kantavimpia teemoja ovat vapaus tehdä ja yhdessä tekeminen. Samaa ajatusta pidän mukanani myös käsityötaiteilijan urallani.

Minulle käsityöaktivismissani tärkeää on kannustaa ihmisiä ilmaisemaan itseään taiteellisesti ja vapaasti. Haluan kannustaa tekemään mitä tahansa, mikä itsestä tuntuu tekemisen

arvoiselta. Kannustan myös jättämään kesken ne ideat, jotka vievät enemmän kuin antavat. Olen opastanut kirjonnän ja muiden käsityötekniikoiden pariin ihmisiä, jotka kokevat suurta epävarmuutta itsestään käsitöiden tekijänä. Toivon, että ihmiset oppisivat menemään epävarmuuksiaan ja häpeäänsä kohti toteuttamalla itseään myös tekniikoilla, joita he eivät jonkun muun mielestä osaa tehdä oikein. Itseilmaisun vapautuminen ja uuden tunneilmaisukanavan löytäminen kirjonnasta on toisinaan kosketavaa seurattavaa. Ohjaajana Radikaaleissa ristipistoissa olen saanut myötäelää ja nähdä tilanteita, joissa ihminen on löytänyt kirjonnasta motivaation nousta aamuisin sängystä ja jaksaa läpi vaikeiden aikojen. Nämä kokemukset ovat itsellenikin olleet tärkeitä ja kannustaneet jatkamaan tapaamisten järjestämistä.

Tapaamisemme ovat kaikille avoimia, ja noudatamme turvallisemman tilan sään-

töjä niin Joku Ompeluseurassa kuin Radikaaleissa ristipistoissakin. Tämä on tärkeää tapaamisten tunnelman ja onnistumisen kannalta. Pyrin luomaan tilanteisiin tunnelman, jossa osallistujien on hyvä olla ja tehdä. En anna ihmisille ohjeita, mutta autan tarvittaessa. Tämä kaikki on osa aktivismiani ja ajatusta siitä, miten toivon ihmisen pääsevän kosketuksiin oman luovuutensa ja kykyjensä kanssa. Suurimpia onnistumisen kokemuksia ovat hetket, joina huomaan esimerkiksi koko ryhmän pohtivan yhteisöllisesti ja sensitiivisesti ratkaisua jonkin ompeluksen äärellä. Aktivismini ytimessä on rohkaista ihmisiä kokeilemaan, tekemään ja löytämään jotain hyvää siitä kaikesta. On palkitsevaa ja liikuttavaa, kun osallistujat saavat purettua tunteitaan teokseen tai tekemiseen.

Radikaalien ristipistojen idea on koota yhteen D.I.Y.-henkisiä feministejä, ja usein osallistujien teokset käsittelevätkin feministisiä teemoja. Oleellista on myös keskustelu tai satunnainen hiljaisuus, joka tapaamisessa valitsee. Käsitöitä yhdessä tehdessä on erityinen tunnelma. Hiljaisuudet tuntuvat luontevilta, koska kaikki tekevät omaa käsityötään, johon uppoutua välillä. Ihmisten kokoontuminen tekemään ja olemaan yhdessä ovat minun aktivismini tärkeimpiä missioita.

Aktivismimottojani ovat “tärkeintä on tekeminen”, “kaikki käy” sekä “kohti häpeää”. Vapautumistani tekemisen suhteen tukee myös ajatus siitä, että ketään ei kiinnosta, mitä minä teen. Kukaan ei voi tuomita tekemisiäni, koska vain minä tiedän, mistä taiteellisessa ilmaisusani todella on kyse.



KÄSITYÖAKTIVISMI!



Lanka
Palaa

SPIES



”

Aktivismini ytimessä on rohkaista ihmisiä kokeilemaan, tekemään ja löytämään jotain hyvää siitä kaikesta.

IELETÖN
VIMMA
YSVÄTÄ



yhden
kerran
känkeän
tahdon löytää
vielä
elämän



KOHTI HÄPEÄÄ – KIRJONTATEOS

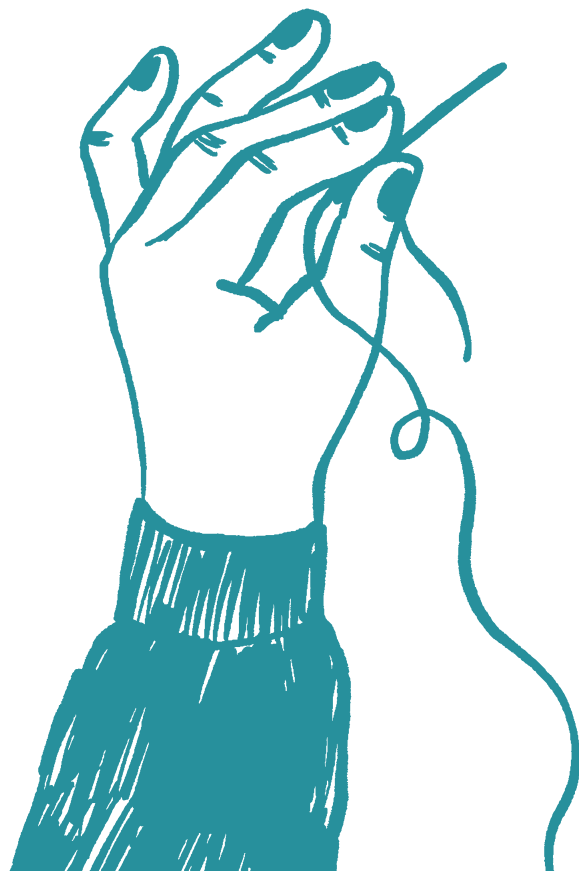
Materiaalit olen hankkinut kierrätettynä kirpputoreilta. Tekstiili on vanha ohut raanu ja lanka on helmikirjontalankaa.

Mieti jokin kuvio tai lause, joka on sinulle tärkeä tai jota haluaisit syventyä miettimään.

Valitse neula kankaan mukaan. Tylppä neula käy useisiin kirjontaan tarkoitettuihin tekstiileihin. Tiiviimpään kankaan kirjomiseen kannattaa käyttää terävämpää neulaa.

Kuvittele neula ja lanka ikään kuin kynäksi, jolla piirtelet. Olet uskomattoman vapaa kokeilemaan kaikenlaisia pistoja ja kuvioita. Kukaan ei voi sanoa, että teet omaa teostasi mitenkään väärin; se on sinun teoksesi. Suosittelen tekemään ainakin välillä jotain vähän noloa, ja mieluiten toteuttamaan ensimmäisen idean turhia epäröimättä, mutta toisaalta myös rennosti jättämään sen kesken, jos tekeminen muuttuu pakopullaksi. Kannattaa muistaa, että ketään muuta ei oikeastaan juurikaan kiinnosta mitä teet – tärkeintä on tekeminen ja omat tuntemuksesi omasta tekemisestäsi.

Omassa teoksessani olen täyttänyt kirjaimet laakapistolla, joka syntyy pistämällä leveitä pistoja kirjaimen reunasta reunaan.



KOHTI

HÄPEÄÄ



Vilja Joensuu

TAIDE ON POLIITTISTA

Uskon, että kaikki taide on lähtökohtaisesti poliittista. Taiteen tekeminen on poliittinen teko silloinkin, kun taiteen päämäärät itsessään eivät ole poliittisia. Me elämme yhteiskunnassa ja yhteiskunta elää meissä – näin ollen kaikki tekemme asettuvat yhteiskunnalliseen kontekstiin, halusimme tai emme. Näin on myös aina ollut, eikä minkään aikakauden, tyyllilajin tai taidesuuntauksen taide ole syntyessään ollut vapaata sitä ympäröivistä yhteiskunnallisista, kulttuurisista ja poliittisista olosuhteista.

Mahdollisuus olla epäpoliittinen kertoo etuoikeuksista, ja valinta olla epäpoliittinen on äärimmäisen poliittinen teko.

Taiteen aktivistinen potentiaali eli mahdollisuus vaikuttaa on siis selvä. Kaiken vaikuttamisen kutsuminen aktivismiksi on puolestaan ongelmallista. Suhteeni aktivismiin on pitkä ja paikoin ristiriitainen. Koen, että akti-

vismistakin on muodostunut ilmiö, joka palvelee kapitalistisen järjestelmän yksilöä korostavaa suorituskeskeisyyttä. Kaiken tekemisen ei tarvitse olla aktivismia, jotta se olisi arvokasta. Kaiken tekemisen kutsuminen aktivismiksi toisaalta myös hämärtää rajoja tavoitteellisen vaikuttamistyön ja oman elämän haltuunoton tai henkilökohtaisen voimaantumisen välillä jälkimmäisten merkitystä vähättelemättä. Tee mitä teet, mutta älä anna määritelmien rajoittaa!

Käsityömenetelmien ja -perinteiden käyttäminen on jo itsessään poliittinen valinta. Käsityö on historiallisesti nähty sukupuolittuneena kotityönä tai parhaimmillaankin harrastuksena, joka ei sovi korkeiden taiteiden kaanoniin tai tehokkaaseen vaikuttamiseen. Käsitöihin liittyy sukupuolten ja yhteiskuntaluokkien välisiä hierarkioita ja

valtaa, ja käsityön nostaminen nykytaiteen tekniikaksi tai aktivismin välineeksi purkaa osaltaan näitä asetelmia.

Minulle on tärkeää huomioida oman työskentelyni materiaaliset vaikutukset: tuotanko maailmaan lisää turhaa materiaa ja tuenko ympäristölle haitallisten materiaalien tuotantoa? Mihin teokseni lopulta päätyvät? Täyttävätkö ne kaatopaikkoja vai poltetaanko niitä – mitä päästöjä teoksistani syntyy? Maailma on kukkuraisen täynnä tekstiilejä ja kuituja. Käsitöitä voi hyvin tehdä ilman uutena tuotettuja materiaaleja. Kirjonnan pohjaksi käyvät melkein mitkä vain kankaat: vanhat keittiöliinat, pöytä- ja pitsiliinat, vaatteet tai verhot. Kirjontalankoja löytyy usein kirpputoreilta käyttämättöminä, mutta lankaa voi myös purkaa vanhoista tekstiileistä uusiokäyttöön, kuten tämän julkaisun teoksessa. Sormivirkkaus on materiaalisesti saavutettava tekniikka, sillä siihen ei tarvita erikseen välineitä.

Suunnittelemani teos ottaa kantaa aborttioikeuden puolesta. Abortti on ihmisoikeus, joka liittyy vahvasti sukupuolten tasa-arvoon ja luokkaan. Naisten ja sukupuolivähemmistöjen seksuaalisuuden ja kehollisen itsemääräämisoikeuden kontrolloiminen on systemaattista patriarkaalisen vallan ylläpitämistä.

Lainsäädäntöä kiristämällä vahingoitetaan eniten niitä, jotka ovat kaikkein haavoittuvimmassa asemassa. Aborttilakeja on protestien saattalemana kiristetty 2020-luvulla muun muassa Texasissa ja Puolassa. Jopa Suomen aborttilaki on 1970-luvulta peräisin. Sen päivittämiseksi jätettiin kansalaisaloite loppuvuodesta 2020.

Aborttioikeudesta ja seksuaalioikeuksista puhuessa on tärkeää muistaa, että sukupuoli on äärettömän monimuotoinen. Kaikki, joilla on kohtu, eivät ole naisia. Kaikilla, jotka ovat naisia, ei ole kohtua. Älä siis yksinkertaista sukupuolta, kun haluat puolustaa seksuaalioikeuksia!

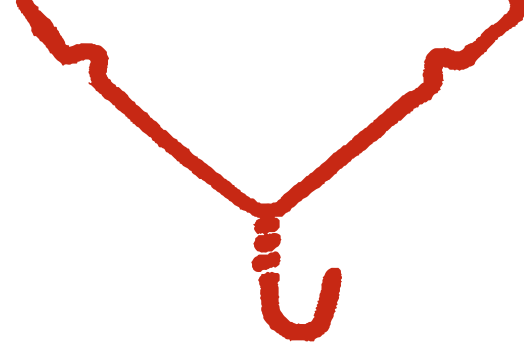


DEATH RACE



ma
huvastan
koti
maailman

ABORTTI ON IHMISOIKEUS -SORMIVIRKKAUSTEOS



TARVIKKEET:

metallinen henkari

villa- tai keinokuitulankaa

1. Taivuta henkaria hieman: vedä pohjaa kauemmas koukusta niin, että saat kolmion sisään lisää tilaa.

2. Tee aloitussilmukka. Kiinnitä ensimmäinen silmukka henkariin pujottamalla lanka metallin ympäri ja silmukan läpi. Jos olet oikeakätinen, oikealta puolelta henkarin vinosta sivusta aloittaminen ja oikealta vasemmalle kulkeminen on helpointa.

3. Virkkaa lankaa kiinni henkariin noin 3–5 cm matkalle, niin että joka toinen silmukka kulkee metallin yli ja toinen ali. Silmukoiden määrä riippuu langan paksuudesta.

4. Jatka ketjusilmukoiden virkkaamista, kunnes säie yltää henkarin toiselle sivulle. Virkkaa jäl-

leen noin 3–5 cm kiinni henkariin. Jatka ketjusilmukoilla henkarin alareunaan asti. Virkkaa lankaa taas noin senttimetrin matkalta kiinni henkariin. Jatka ketjusilmukoin, kunnes säie yltää takaisin aloituskohtaan.

5. Yhdistä säie teoksen aloituskohtaan pujottamalla yksi silmukka henkariin kiinnitettyjen silmukoiden läpi. Jatka ketjusilmukoiden virkkaamista, kunnes sinulla on n. 2–4 cm pitkä säie. Kiinnitä säie ylhäällä kulkeviin silmukoihin pujottamalla yksi silmukka jonkin aiemman silmukan läpi. Jatka samalla tavalla, kunnes vasen reuna tulee vastaan. Nyt voit vaihtaa suuntaa, ja palata vasemmalta oikealle. Kiinnitä silmukkaketju aina 2–4 cm välein ylempänä kulkeviin säikeisiin.

6. Jatka, kunnes tulet alareunaan ja henkarin sisälle virkattu kolmio on sisältä täytetty. Päätele silmukat vetämällä langanpää silmukan läpi.





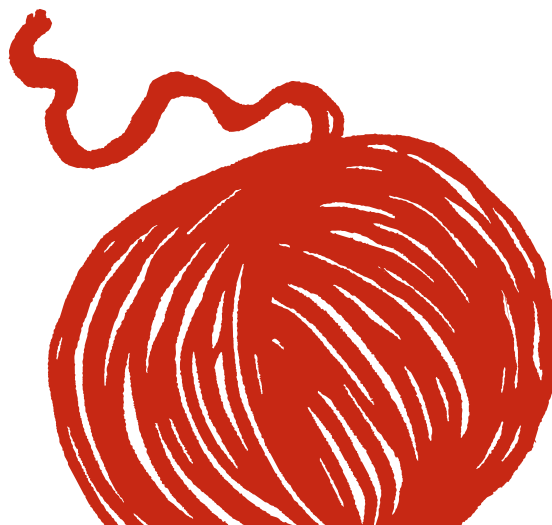
Sormivirkkaus on menetelmä, johon en tarvitse muita välineitä kuin lankaa. Tässä teoksessa lanka virkataan suoraan kiinni henkariin, joka toimii teoksen kehyksenä. Menetelmää voi kuitenkin yhtä hyvin käyttää muihinkin tarkoituksiin. Jonkinlainen kehys tai kiinteä aloituspiste helpottaa työstämistä. Sormivirkkauksella voit luoda isoja, kolmiulotteisiakin teoksia erilaisiin kehyksiin tai erilaisiin tiloihin.

Sormivirkkauksessa sormesi korvaavat virkkuukoukun. Se käsi, joka pitäisi koukkua, poimii langat silmukan läpi kuin koukku. Helppointa on virkata pitkiä säikeitä ketjusilmukoita, ja kiinnittää niitä aina pätkän päästä joko kehykseen tai aiempiin silmukoihin/säikeisiin. Perinteistä kerroksittain rakentuvaa neulosta sormin ei saa aikaan, mutta virkausta säikeistä voi rakentaa vaikka mitä!

Tähän tarkoitukseen käy vain vanhanaikainen, yhdestä metallista kolmioksi taivutettu henkari. Sileä ja vähän paksumpi lanka on helpompi työstää kuin ohut ja pörröinen. Sekä henkareita että lankaa löytää usein kirpputoreilta tai kierrätyskeskuksista.

Lankaa voi ottaa uusiin käyttööseen purkamalla vanhoja vaatteita. Neulotusta villapaidasta tai kaulahuivista saa yllättävän paljon lankaa, kun sen purkaa. Voi olla hankalaa löytää oikea langanpää, josta neule lähtee purkautumaan. Kun sen löytää, on purkaminen kuitenkin helppoa. Jos olet pölylle herkkä, käytä hengityssuojaa.

Purettu lanka on sykkyräistä. Suorempaa lankaa on helpompi käsitellä. Saat lankaa jonkin verran suoristettua, jos kostutat sitä ja kerit tiukasti esimerkiksi pahvin ympärille.







Kevät Sieppi

KIRJONNAN KAPINALLINEN HENKI JA SATEENKAARIAKTIVISMI

Olen 27-vuotias taiteilija, Aalto-yliopistossa kuvataidekasvatuksen maisteriopintoja viimeistelevä opiskelija, kuvataideopettaja sekä aktivistiluonne. Aktivismini oli ensin perinteisissä mielenosoituksissa käymistä ja yhteisöjen muodostamista. Sitten se oli feministisen pedagogiikan harjoittelua, keskusteluja voimakkaasti eri tavalla ajattelevien ihmisten kanssa uudestaan ja uudestaan sekä tunnettyä ja itsereflektiota.

Taiteelliseen tekemiseen aktivismi siirtyi luontevasti taiteen kandidaatin yliopisto-opintojeni yhteydessä 2014-2017. Olin ollut pitkään kiinnostunut katutaiteen estetiikasta ympäri maailman ja siihen assosioituvasta anonyymistä kapinallisuudesta sekä kaupallisen mainostilan kaappaamisesta. Jossain vaiheessa näin Instagramissa katutaiteen ja käsityöaktiivisuuden kombinaation – kirjonnin kiinnitettynä sillan kaiteeseen antamassa

satunnaiselle ohikulkijalle ajatuksen. Jokin tekniikassa sytytti.

Törmäsin vastamainontaan, luonnonvarojen tuhlaavien suuryritysten vastustamiseen joukkovoimalla ja kuvallisilla keinoilla, ja inspiroiduin kaikesta valtavasti. Taiteellista tekemistäni ohjasi aluksi pitkään jatkuva halu tehdä poliittista taidetta. Nykyään ilmaisen monipuolisesti ja eri tekniikoilla, eikä aina ole pakko olla kanta-aottava.

Kirjontaa on pidetty pitkään länsimaiden taidehistoriassa kulttuurisesti naisten ja naisoletettujen vähäpätöisenä askarteluna. Taidehistorian opintojen aikana Euroopan taidehistorian valkoiset ja mieskeskeiset juuret valkenivat minulle uudella tavalla. Kirjonta on hidasta työtä, jossa toistetaan neulan ja langan sekä kankaan välillä kulkevaa liikettä satoja kertoja peräkkäin. Olemme tottuneet näkemään Home Sweet Home -kirjonnat kuk-

kasineen sekä mummolan Raamatun jakeita koristellulla kankaalla esittelevän teoksen.

Läpi taiteen historian naisen ei ole ollut suotavaa toimia taiteellisena toimijana, eikä varsinkaan sellaisena, jolla olisi painavaa sanottavaa yhteiskunnan tilasta. Naisten ammatillinen taiteellinen tekeminen on historiallisesti usein typistetty kukkamaalausten, asetelmien ja muotokuvien teemoihin. Nunnat harjoittivat keskiajalla alttarivaatteiden kirjontaa luostareissa. Yläluokan naisille on taiteen harrastaminen ollut sallitumpaa ja heidän harrasteenaan on toiminut esimerkiksi korukirjonta. (HONOUR & FLEMING 1991, 16–17.)

Kirjonnan tekniikan historiaan nähden tuntuu kapinalliselta kirjoa kankaalle jotain, mitä katsoja ei kuvittelisi siinä olevan. Aloitin käsityöaktivismiin tämän ristiriidan herkkyyden vuoksi. Se muistuttaa minua myös sananvapauden tilasta. Minä, naisoletettu nuori taiteilija, saan kirjoa kankaalle mitä haluan ja kutsua sitä tärkeäksi taiteellisen ilmaisun kanavaksi täällä Suomessa. Niin ei ole läheskään kaikkialla maailmassa.

Ihmisoikeus- ja LGBT-teemat, sukupuolen moninaisuuden kunnioittaminen, ympäristöteemat, feministinen taide, kapitalismin kritiikki sekä taide tunnettyinä

ovat minulle tärkeitä. Ihmisoikeus- ja LGBT-teemat koskettavat minua henkilökohtaisesti queer-taiteilijana, ja haluan pitää teemoja esillä myös yhteisöäni ajatellen. Haluaisin, että sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt saisivat elää omana itsenään vailla kiusaamista ja vainoa yhteiskunnissamme. Trans-asioita haluan tuoda usein esille siksi, että se usein jää seksuaalivähemmistöjen aktivismissa taka-alalle.

Oman aktivismini teemojen painotus ja aktiivisuuden aste vaihtelee elämäntilanteen mukaan – elää mukanani. Repussani lukeva ”Do no harm, take no shit” on aika hyvä ja yleispätevä ohje. Aktivistina ei tarvitse kestää huonoa käytöstä muilta, mutta on hyvä katsoa myös peiliin ja miettiä, millä tavalla harjoittaa toimintaansa. 19-vuotiaana, juuri veganismin löytäneenä aktivistina tempauduin välillä syyllistäviin puheisiin lihansyöjistä tai turkisten käyttäjäistä. Olen myös itse käyttäytynyt huonosti someaktivismia tehdessäni – provosoinut, suuttunut ja loukannut. Silloin on aika reflektoida omaa tekemistä.

Vallan ja vastuun kysymykset ovat läsnä myös someaktivismiin tekemisen tavoissa, kuten ne ovat opetuksessa, ihmissuhteissa ja kansalaisvaikuttamisessa. Empatia ja halu kasvaa ihmisenä sekä opettajana ohjaavat omaa

tekemistäni. Aktivistilta kysytään usein: ”Miksi ajat tätä asiaa, etkä tätä toista, mielestäni tärkeämpää asiaa?”. Minusta sama ihminen voi välittää ilmastokysymyksistä, suomalaisista työttömistä ja vaikkapa kasvissyönnistä.



TEOSMAININNAT JA LÄHTEET

Honour, Hugh ja Fleming, John. 1991.
Naistaiteilijat teoksessa Maailman taiteen historia. 16-17. Helsinki: Otava.





”

*Kirjonnan tekniikan historiaan
nähdén tuntuu kapinalliselta kirjoa
kankaalle jotain, mitä katsoja ei
kuvittelisi siinä olevan.*

KIRJO SATEENKAARI

Tarvitset työhön neulan, eri värisiä lankoja ja tarvittaessa kirjontakehyksen. Työn pystyy kirjomaan myös ilman kehystä. Käytän itse aina mahdollisuuksien mukaan esim. kierrätyskeskusten ja kirpputorien ylijäämälankoja. Voit myös käyttää halutessasi erikoislankoja lanka-kaupasta. Tykkään välillä tuoda erityisefektejä teoksiini esim. kimallalangalla. Hyvin varustelluista käsityöliikkeistä löytyy myös pitsejä, joilla voi koristella teoksen reunat halutessaan.

TARVITSET

neulan (suosittelen suurisilmäistä)

kirjontakehyksen (pieni riittää)

punaista, oranssia, keltaista, vihreää, sinistä ja violettiä lankaa

sakset

OHJE

1. Piirrä valitsemallesi kangaspohjalle kuvan mukainen kuvio. Suosittelen lyijykynää tai vastaavaa hentoa jälkeä jättävää kynää.

2. Aloita pujottamalla punainen lanka neulaan. Pride-lippu esitetään yleensä punainen väri

ylhäällä. Pistä neula kankaan läpi ja kiristä lanka. Pistä uudelleen niin, että ohjaat pistosjälkeä siihen suuntaan, johon haluat. Kirjominen on kuin hidasta piirtämistä. Muista päätellä aina uusi lanka hyvin esim. solmimalla, ettei lanka purkaudu.

3. Kirjo ylhäältä alas ja vahvasta välillä väri-raidan reunoja. Kirjonnan takaosa näyttää usein todella sotkuiselta, eikä sitä tarvitse ihmetellä; se kuuluu prosessiin. Voit kirjoa myös omalla tekniikalla.

4. Kun olet saanut punaisen alueen valmiiksi, aloita oranssi, sitten keltainen, vihreä ja violetti alue.

5. Kaikki eri väriset langanpätkät kannattaa päätellä ajoissa, etteivät ne sotkeudu takana toisiinsa. Kangaspalan reunat kannattaa myös päätellä, ettei kangas purkaudu. Tämän vaiheen voi tehdä myös ompelukoneella.

6. Teos on valmis, kun kaikki raitojen värit on kirjottu käsin ja kangaspalan reunat päätelty.





Tarja Suomi ja Hanna Väätäinen

KÄSITYÖ INTROVERTTINA AKTIVISMINA – UNELMA KÄSIN TEHDYSTÄ PEHMEÄSTÄ ILMASTOTOIMINNASTA

Ilmastokriisi koskee meitä kaikkia, mutta mahdollisuutemme vaikuttaa siihen ovat erilaiset. Keinojen ja ratkaisujen on oltava siksi monenlaisia: feministisiä, queerejä, vammaispoliittisia ja antirasistisia. Aktivismin on myös oltava mahdollista sekä ulospäin että sisäänpäin suuntautuneille. Yksi introvertti vaikuttamisen keino on käsityöaktivismi. Se tapahtuu katseilta suojassa. Anonyymiyys suojelee tekijöitä. Introvertti politiikka on asiakeskeistä ja luonteeltaan jatkuvaa yksittäisten käsityöaktivistien tai projektien esiin nostamisen sijaan.

Unelmoimme ilmastokriisiin kantaaottavien käsityöihmisten liikkeestä, jonka toimintatapa on pehmeä mutta voimakas. Tämän Introkraftiksi nimeämämme liikkeen tunnuskuviksi ehdotamme kirjottua silmää, jonka sisällä on vesipisara. Silmäkuvio on käytetty aikaisemmin muun muassa

Yarn Bombing Triventon vuonna 2021 toteutetussa *Fobia Sociale* -yhteisötaideteoksessa. Siinä aktivistit kiinnittivät virkattuja silmiä milanolaiseen puistoon pystytettyyn suureen verkkoaitaan. Vieri viereen kootut silmät loivat vaikuttavan kokonaisuuden, jonka äärellä saattoi eläytyä siihen, mitä katsottavana oleminen on sosiaalisia tilanteita pelkäävälle ihmiselle. Introkraftin silmässä oleva vesipisara on samalla myös kyynel, joka ilmaisee huolta ilmastokriisistä.

Tarja Suomi on toiminut tuottajana useissa kädentaitoihin liittyvissä tapahtumissa. Hän on luotsannut vuodesta 2013 lähtien Turun Aurajoen rannalla järjestettävää ja kaikille avointa Knit'n'Tagia, jossa jokirannan upeat lehmukset koristellaan neulegraffiteilla. Teoksissa on otettu kantaa muun muassa mielenterveyspalveluihin, HLBTIQ -ihmisten ase-

maan sekä turvapaikkapolitiikkaan. Hanna Väättäinen on ohjannut käsityöryhmää Kaikkien Naisten Talossa Turussa vuodesta 2018. Osallistujat ovat olleet oleskelulupa- ja turvapaikkaprosessissa olevia naisia. Naiset ovat suunnitelleet ja valmistaneet inhimillistä turvapaikkapolitiikkaa vaativan seinävaatteen, banderollin, pöytäliinan ja osallistuneet vuosina 2019 ja 2021 Knit'n'Tag -tapahtumaan teoksilla, jotka ovat vaatineet pakkopalautusten lopettamista ja rauhaa.

Konservatiivisessa Turussa käsityöaktivisteja tarvitaan tekemään ihmisiä yhdistävää radikaalia taidetta. Sitä tarvitaan nostamaan ilmastokriisi ja ihmisten välinen eriarvoisuus esiin. Tällaista on aiemmin jo tehnyt muun muassa ryhmä nimeltä ATT Anarkistiset Taide Tädit. Vuonna 2018 ATT asetti Turku Pride tapahtuman puistojuhlaan esille kraftivistisen ilo- ja itkuhetken, jossa puiden väliin pingote-

tuille naruille ripustettiin kantaaottavin lausein koristeltuja kangasnenäliinoja.

Väättäinen on oppinut käsityöaktivismia Pia Bartschilta, Koneen Säätiön ylläpitämässä taiteilijaresidenssissä Saaren kartanossa Mynämäellä työskentelevältä yhteisötaiteilijalta. Yksi ensimmäisistä Bartschin toteuttamista yhteisötaideteoksista muodostui neljästä inhimilliseksi koristellusta pyörätuolista. Beach Babe Barbara (2006) oli menossa uima-reenkaan kanssa rannalle ja valkoiseen pukuun pukeutunut Morsian Magdalena oli viimeisillään raskaana (2006). Bartsch käyttää hämmästyttävän monenlaisia tekniikoita, joista yksi on käsityö. Bartschin keskenään hyvin erilaisten teosten valmistamiseen on kuulunut yhtenä osana esimerkiksi neulegraffitia (Ruu-susilta, 2012) sekä vaatteiden suunnittelua, valmistusta ja applikointia (Saaren Seireenit, 2012, Rokokoo Grunge Caramel - Tableau Vivant, 2013). Introkraft jatkaa sitä Bartschin esimerkin mukaista käsityöaktivismiin suuntausta, jossa hyödynnetään kierrätysmateriaaleja, otetaan avoimesti kantaa epäkohtiin ja jossa teokset toteutetaan paikallisissa yhteisöissä keskustellen ja kokemuksia jakaen.

Ilmastopoliittiset kirjontatyöt on tehty Kaikkien Naisten Talon käsityöaktivismiryhmässä vuonna 2021.



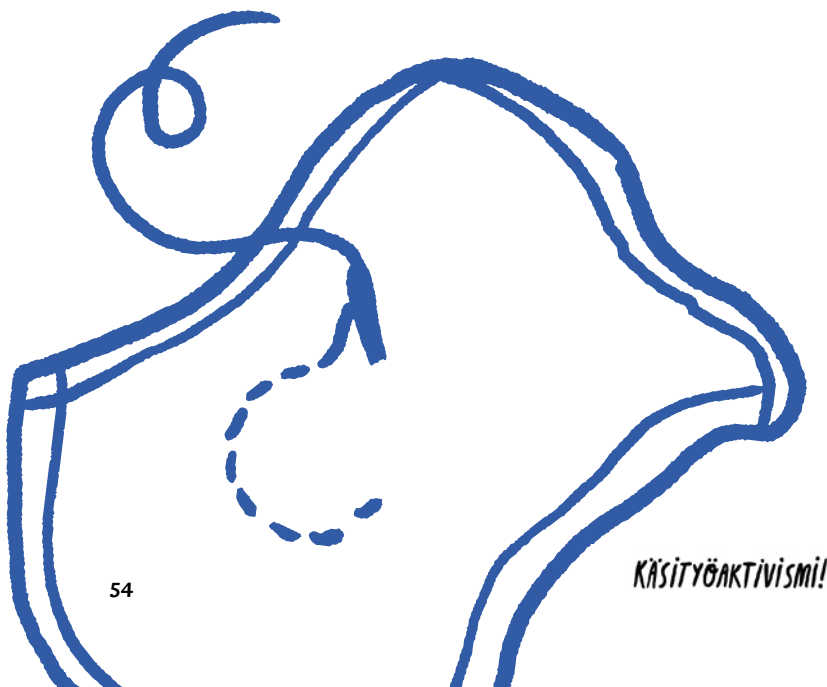
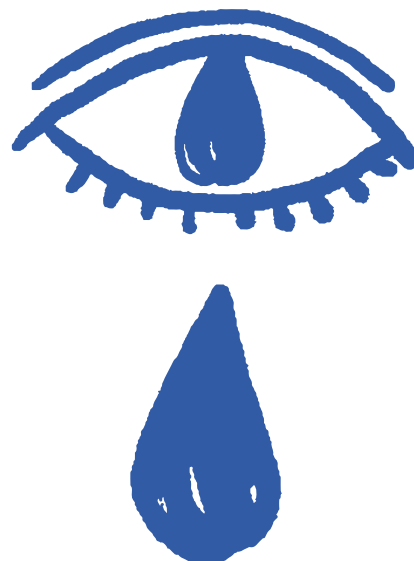
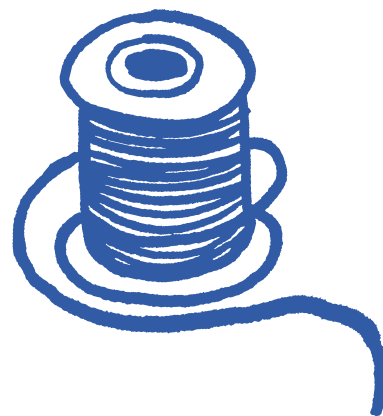
KÄSITYÖAKTIVISMI!



ILMASTOAKTIVISTIN SILMÄ

Osallistuaksesi introverttiin ilmastoaktivismiin tarvitset vanhoista pyyheliinoista, kylpytakeista tai muista poistotekstiilimateriaaleista leikattuja vohvelikangaspaloja (koko 20 cm x 20 cm), lankaa ja kanavaneuloja.

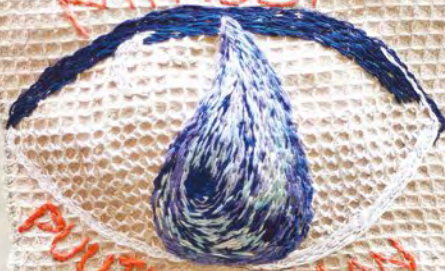
TEE NÄIN: Kirjaile tai pujottele kankaalle ilmastopoliittinen iskulauseesi ja oma variaatiosi pisaralla varustetusta silmästä, joka kertoo jotain olennaista siitä, mistä tulet. Lähetä kuva työstäsi niille, jotka päättävät ilmastoasioista: poliitikolle ja ylikansallisen yhtiön hallituksen jäsenille tai johtajille. Jaa kuva työstäsi aihetunnisteella *#introkraft*.





MERI KYSY

AIKSET



PUUTU ASIAAN



#JALANJALKENI



JALANJÄLKENI

Jalanjälkeni on KSL-opintokeskuksen käsityöaktivismikampanja, jossa on mahdollisuus pohtia kestäväää tulevaisuutta omien valintojen ja käsityöaktivismin kautta. Valmista käsityöaktivismitarvikepakettia on voinut tilata ilmaiseksi ja sitä voi tehdä vaikka yksin, yhdessä ystävien kanssa, kouluissa tai opintokerhoissa. Ohje on mahdollista toteuttaa myös ilman valmista pakettia omilla tarvikkeilla.

Mikä on minun jalanjälkeni? Meillä on mahdollisuus vaikuttaa tulevaisuuteen nyt tehtävillä valinnoilla ja päätöksillä. Jokainen meistä voi pienilläkin teoillaan vaikuttaa parempaan tulevaisuuteen ja maapallon hyvinvointiin. Kirjaile ajatuksesi, joka vie kohti luontoa, eläimiä ja ihmisiä kunnioittavaa maailmaa.

TARVIKKEET: Voit käyttää, joko KSL:n valmista Jalanjälkeni-pakettia tai kotoa löytyviä huopa- tai kangaspalaa ja langanpätkiä. Lisäksi tarvitset neulan ja sakset.

1. Mikä on minun jalanjälkeni? Pohdi, mikä sinun ajatuksesi, tekosi tai valintasi vie kohti luontoa, eläimiä ja ihmisiä kunnioittavaa maailmaa.

2. Hahmottele ajatuksesi lyijykynällä huopaan tai kankaaseen tekstinä tai kuvana. Voit myös leikata huovan tai kankaan sinulle sopivan kokoon tai muotoon. Voit tehdä vaikka vaatteeseen tai laukkuun kiinnitettävän merkin, kirjanmerkin tai avaimenperän.

3. Avaa lankavyyhti, pujota lanka neulaan ja tee solmu toiseen päähän. Aloita työn nurjalta puolelta pujottamalla neula huovan tai kankaan läpi ja tekemällä sopivan pituisia pistoja piirtämiesi viivojen päälle.

4. Kun työsi on valmis, päättelee lanka solmulla nurjalle puolelle. Voit koristella huovan esimerkiksi kotoa löytyvillä napeilla, helmillä tai kankaanpaloilla.

5. Ompele työhösi kiinni *#jalanjälkeni*-etiketti tai kirjaile se työhösi.

6. Voit jakaa kuvasi sosiaalisessa mediassa aiheuttunneilla *#jalanjälkeni* *#kulttuuriaktivismi* *#käsityöaktivismi* *#craftivism*. Tägää Instagramissa *@jalanjalkeni*.

KIITOKSET

Käsityöaktivistit ympäri maailman, Hanna, Tarja, Kevät, Linnea, Niko, Riitta, Vilja, Siiri, Sami, Jutta, Riina, Anna, KSL:n työntekijät, Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Kuluttajaosuustoiminnan säätiö.

KSL-JULKAISUT

KSL tuottaa kirjoja ja opinto-
aineistoja aikuiskasvatuksesta,
kulttuurista, yhteiskunnasta ja
järjestötaidoista. Maksuttomat
julkaisut ovat ladattavissa tai
tilattavissa osoitteessa ksl.fi.



”Käsitöitä yhdessä tehdessä on erityinen tunnelma. Hiljaisuudet tuntuvat luontevilta, koska kaikki tekevät omaa käsityötään, johon uppoutua välillä. Ihmisten kokoontuminen tekemään ja olemaan yhdessä ovat minun aktivismini tärkeimpiä missioita. ”

- Linnea Saarits

Julkaisussa käsityöaktivistit **Kevät Sieppi, Linnea Saarits, Niko Lindgren alias Mending Neko, Riitta Skytt, Hanna Väätäinen, Tarja Suomi ja Vilja Joensuu** kirjoittavat siitä, mikä sai heidät valitsemaan käsityöaktivismiin ja millaisia mahdollisuuksia käsityöaktivismi avaa kannan ottamiseen ja kansalaisaktivismiin. Toivomme, että julkaisu toimii sinulle innostajana käsittelemään tärkeitä yhteiskunnallisia teemoja, ajatuksiasi ja tunteitasi käsityöaktivismin keinoin.